

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 611/2024-76

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Ladislava Duditša v konaní podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľov [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED], a [REDACTED],
[REDACTED],

proti:

- postupu Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. OS TN-V-156-1/2016-Ntt-5 a jeho bližšie neoznačenému príkazu vydanému v predmetnom konaní, postupu Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4T/36/2018 a jeho rozsudku z 25. septembra 2020, postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3To/3/2021 a jeho uznesení zo 7. júla 2021, postupu Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt 178/2016 a jeho príkazu zo 16. novembra 2016, postupu Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-ŠTS-V-44-1/17-Ntt-29 a jeho príkazu z 18. januára 2017 a postupu Špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-ŠTS-V-44-1/17-Ntt-30 a jeho príkazu zo 18. januára 2017 (vec pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 1794/2021),
- postupu Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4T/36/2018 a jeho rozsudku z 25. septembra 2020, postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3To/3/2021 a jeho uznesení zo 7. júla 2021, postupu Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4T/31/2017 a jeho rozsudku z 20. novembra 2017, postupu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Západ v konaní vedenom pod ČVS: Ooz-637/NKA-PZ-ZA-2016 a proti postupu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. VII/1 Gv 173/16/1000 (vec pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 2326/2021),
- postupu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Západ v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-637/NKA-PZ-ZA-2016 a zákroku proti [REDACTED] zo 6. marca 2017, postupu Úradu inšpekčnej služby, útvaru inšpekcie, odboru inšpekčnej služby Západ v konaní vedenom pod ČVS: VIS-682/OISZ/2019 a jeho uznesení zo 17. marca 2020, postupu Krajskej prokuratúry Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kv 1/20/2200, jej uznesení zo 17. augusta 2020 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3To/3/2021 a jeho uznesení zo 7. júla 2021 (vec pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 2448/2021)

- a postupu Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4T/36/2018 a jeho rozsudku z 25. septembra 2020, ako aj postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3To/3/2021 a jeho uzneseníu zo 7. júla 2021 (vec pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 2405/2021) takto

r o z h o d o l :

1. Ústavné sťažnosti **o d m i e t a** .
2. Žiadostiam [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti sťažovateľov a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovatelia podali na Ústavnom súde Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v roku 2021 ústavné sťažnosti, ktoré boli uzneseniami sp. zn. PLs. ÚS 24/2022 z 11. mája 2022 (veci vedené pod sp. zn. Rvp 1794/2021 a sp. zn. Rvp 2326/2021), sp. zn. PLs. ÚS 22/2022 z 11. mája 2022 (veci vedené pod sp. zn. Rvp 1794/2021 a sp. zn. Rvp 2448/2021) a sp. zn. I. ÚS 387/2022 z 28. júna 2022 (veci vedené pod sp. zn. Rvp 1794/2021 a sp. zn. Rvp 2405/2021) spojené na spoločné konanie.

2. Uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 387/2022 z 28. júna 2022 bola zároveň odmietnutá časť ústavnej sťažnosti sťažovateľov smerujúca proti postupu Mestského štátneho zastupiteľstva v Prahe v konaní vedenom pod sp. zn. KZM 837/2016 a povoleniu zo 14. novembra 2016, postupu Obvodného súdu Praha 5 v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Nt 10529/2016 a opatreniu zo 14. novembra 2016 a postupu Obvodného súdu Praha 5 v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Nt 10539/2016 a opatreniu z 12. decembra 2016.

3. Uzneseniami sp. zn. II. ÚS 613/2021 zo 16. decembra 2021 a sp. zn. II. ÚS 290/2022 z 1. júna 2022 bol v označených veciach sťažovateľov z konania a rozhodovania vylúčený sudca Miloš Maďar, ktorého podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 a Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2022 nahradil sudca Ladislav Duditš. Dňa 6. novembra 2024 bol za *ad hoc* predsedu senátu zvolený sudca spravodajca Rastislav Kaššák.

4. Z predložených ústavných sťažností a ich príloh vyplýva, že sťažovatelia boli právoplatne odsúdení za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, pokračovací obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), b), c) a d), ods. 2 písm. c) a ods. 4 písm. b) a c) s poukazom na § 138 písm. b) a j) a § 141 písm. a) Trestného zákona, obzvlášť závažný zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) a ods. 4 písm. a) s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona, pokračovací zločin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1,

ods. 3 písm. a) a ods. 4 písm. b) s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona, v 3. bode obžaloby aj podľa ods. 2 písm. b) s poukazom na § 140 písm. b) Trestného zákona, obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. d) a e) a ods. 3 písm. b) s poukazom na § 139 ods. 1 písm. i), § 140 písm. b) a c) a § 141 písm. a) Trestného zákona a zločin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 2 písm. b) a ods. 4 písm. b) s poukazom na § 140 písm. c) a § 141 písm. a) Trestného zákona a (vo vzťahu k [REDAKOVANÉ]) zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 a ods. 5 písm. a) s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona a zločin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1 a 6 s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona. Sťažovateľom bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody na doživotie.

5. Vo veci pôvodne samostatne vedenej pod sp. zn. Rvp 1794/2021 sťažovatelia namietajú porušenie základného práva na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, základného práva na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním a iným zneužívaním údajov o svojej osobe podľa čl. 19 ods. 3 ústavy, základného práva na listové tajomstvo podľa čl. 22 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ods. 1 a 3 ústavy, práva na rešpektovanie súkromného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. OS TN-V-156-1/2016-Ntt-5 a jeho príkazom na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky vydaným v tomto konaní, postupom Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4T/36/2018 a jeho rozsudkom z 25. septembra 2020 vydaným v tomto konaní (ďalej len „napadnutý rozsudok“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3To/3/2021 a jeho uznesením zo 7. júla 2021 (ďalej len „napadnuté odvolacie uznesenie“), ako aj postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt 178/2016 a jeho príkazom zo 16. novembra 2016, postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-ŠTS-V-44-1/17-Ntt-29 a jeho príkazom z 18. januára 2017 a postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-ŠTS-V-44-1/17-Ntt-30 a jeho príkazom z 18. januára 2017. Sťažovatelia navrhujú prikázať zničenie predmetných príkazov a záznamov a priznať finančné zadosťučinenie v sume 50 000 eur každému.

6. Vo veci pôvodne vedenej pod sp. zn. Rvp 2326/2021 sťažovatelia namietajú porušenie svojho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru, ako aj práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4T/36/2018 a napadnutým rozsudkom, postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3To/3/2021 a napadnutým odvolacím uznesením, postupom špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4T/31/2017 a jeho rozsudkom z 20. novembra 2017 (ďalej len „druhý napadnutý rozsudok“), postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej

kriminálnej agentúry, národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Západ (ďalej len „NAKA“) v konaní vedenom pod ČVS: Ooz-637/NKA-PZ-ZA-2016 (ďalej len „napadnutý postup NAKA“) a postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. VII/1 Gv 173/16/1000 (ďalej len „napadnutý postup špeciálnej prokuratúry“). Sťažovatelia navrhujú priznať im finančné zadosťučinenie v sume 60 000 eur každému.

7. Vo veci pôvodne vedenej pod sp. zn. Rvp 2448/2021 sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva nebyť podrobený krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a tohto práva podľa čl. 3 dohovoru, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na účinné a urýchlené vyšetrovanie námietok podľa čl. 3 dohovoru, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom NAKA a zákrokom proti [REDAKOVANÉ] 6. marca 2017, postupom Úradu inšpekčnej služby, Útvaru inšpekcie, Odboru inšpekčnej služby Západ (ďalej len „inšpekcia“) v konaní vedenom pod ČVS: VIS-682/OISZ/2019 (ďalej len „napadnutý postup inšpekcie“) a jeho uznesením zo 17. marca 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie inšpekcie“), postupom Krajskej prokuratúry v Trnave (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kv 1/20/2200 (ďalej len „napadnuté konanie krajskej prokuratúry“) a jej uznesením zo 17. augusta 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajskej prokuratúry“) a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3To/3/2021 a jeho napadnutým odvolacím uznesením. Sťažovatelia navrhujú priznať im finančné zadosťučinenie v sume 20 000 eur každému.

8. Vo veci pôvodne vedenej pod sp. zn. Rvp 2405/2021 sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na ochranu súkromia podľa čl. 16 ods. 1 ústavy, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy, základného práva na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ods. 1 a 3 ústavy, základného práva na listové tajomstvo podľa čl. 22 ods. 1 a 2 ústavy, práva na rešpektovanie súkromného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4T/36/2018 a napadnutým rozsudkom a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3To/3/2021 a napadnutým odvolacím uznesením. Navrhujú priznať im finančné zadosťučinenie v sume 40 000 eur každému.

9. Sťažovatelia vo svojich ústavných sťažnostiach ústavný súd požiadali o ustanovenie právneho zástupcu pre konanie o ich ústavných sťažnostiach.

II.

Argumentácia sťažovateľov

10. Sťažovatelia pred ústavným súdom tvrdia, že všetky nimi napadnuté príkazy sú nezákonné, neodôvodnené a nepreskúmateľné. K tomuto bližšie uviedli, že v nich chýbajú informácie o tom, či bolo trestné stíhanie riadne zahájené a na aký účel majú slúžiť získané informácie. Navyše, tvrdenie o tom, že dotknutú telefónnu stanicu má používať jeden zo sťažovateľov, nebolo ničím podložené. V príkazoch ďalej podľa ich názoru absentovalo posúdenie, prečo vyšetrovanie trestného činu nemohlo byť vykonané menej rušivými prostriedkami. Odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky nepodliehali žiadnej nepretržitej a nezávislej kontrole. V nadväznosti

na uvedené namietajú nesúlad § 115 ods. 4 Trestného poriadku s čl. 8 dohovoru. Navyše, dátum narodenia sťažovateľov sa v príkaze a príslušných žiadostiach nezhoduje s dátumom ich narodenia v súdnom spise, čo svedčí o tom, že okresný súd žiadosť o vydanie príkazu riadne neskúmal. V príkazoch absentuje posúdenie, prečo vyšetrowanie trestného činu nemohlo byť vykonané menej rušivými prostriedkami. Navyše, sťažovatelia boli trestne stíhaní okrem iného za vraždu, a príkaz na ich odpočúvanie tak mohol vydať iba sudca špecializovaného súdu, nie však sudca okresného súdu. Vyhотовovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov majú zabezpečovať slovenské orgány, nie útvar Polície Českej republiky. Sudca špecializovaného súdu umožnil orgánom neobmedzenú mieru voľnej úvahy pri realizácii príkazu. Z príkazov ďalej nevyplýva, že by sudca pre prípravné konanie dal súhlas aj na vstup do obydľia, resp. príslušného automobilu. Tvrdenia o tom, že osobné motorové vozidlá používajú sťažovatelia, nebolo ničím podložené. Vyhотовovanie záznamov z osobných motorových vozidiel nepodliehalo žiadnej nepretržitej a nezávislej súdnej kontrole. Vôbec nebolo zabezpečené zabránenie priestorového odpočúvania nezáujmových osôb.

11. O existencii napadnutých príkazov sa sťažovatelia dozvedeli až z obžaloby, ktorá na nich bola podaná 29. októbra 2018. Nezákonnosť všetkých príkazov následne bezúspešne napádali aj v konaní pred špecializovaným súdom, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok.

12. Sťažovatelia tvrdia, že svoju argumentáciu o nezákonnosti príkazov a postupu orgánov činných v trestnom konaní uplatnili pred špecializovaným súdom a aj pred najvyšším súdom v rámci nimi podaného odvolania, avšak tieto súdy sa s ich argumentáciou nevysporiadali a nezjednali tak nimi požadovanú nápravu. Poukázali taktiež na to, že v čase spísania ich ústavnej sťažnosti vo veci pôvodne vedenej pod sp. zn. Rvp 1794/2021 im napadnuté odvolacie uznesenie ešte nebolo doručené.

13. Ako prílohu svojho podania z 24. januára 2022 sťažovatelia predložili ústavnému súdu napadnuté uznesenie najvyššieho súdu.

14. Podaním z 22. februára 2022 sťažovatelia poukázali na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo veci Mucha proti Slovensku z 25. novembra 2021, ako aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Tost/2/2022 z 26. januára 2022, ktorých závery sa podľa ich názoru vzťahujú aj na ich vec.

15. Podaním z 25. júla 2022 sťažovatelia poukázali na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Tost/5/2022 z 22. marca 2022 a z neho vyplývajúce vylúčenie sudkyne z dôvodu jej zaujatosti, ktorá bola založená na jej predchádzajúcich výrokoch o obžalovanej. Ďalej uviedli, že podanie dovolania nie je účinným prostriedkom nápravy tvrdeného porušenia práv podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru z dôvodu absencie kompenzačnej nápravy.

16. Podaním zo 17. mája 2023 sťažovatelia doplnili svoju ústavnú sťažnosť o argumentáciu, že k porušeniu ich práv došlo aj na neverejnom zasadnutí špecializovaného súdu 20. novembra 2017 vo veci sp. zn. BB-4T/31/2017, keď pri uzatvorení dohody o vine a treste s inými obžalovanými odkázal príslušný senát na sťažovateľov a ich údajné postavenie v zločineckej skupine.

17. Podaním z 19. februára 2024 sťažovatelia poukázali na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 36/2023 z 9. augusta 2023, v zmysle ktorého sa malo vo vzťahu k nim v iných rozhodnutiach

výslovne odkazovať na to, že vina im zákonným spôsobom nebola preukázaná. V tejto súvislosti poukázali aj na rozsudok ESLP vo veci [REDAKOVANÉ] proti Slovensku z 15. februára 2024 (sťažnosť č. 35025/20; rozsudok o porušení práv sťažovateľa [REDAKOVANÉ] vo vzťahu k rozhodovaniu o dohode a vine a treste iného spoluobvineného z dôvodu, že sťažovateľ je označený ako člen zločineckej skupiny bez odkázania na skutočnosť, že je trestne stíhaný samostatne, pričom konajúci sudca v rozhodnutí a aj ústne uviedol celé meno sťažovateľa, navyše pred zástupcami médií, pozn.).

18. V ústavnej sťažnosti pôvodne vedenej pod sp. zn. Rvp 2326/2021 sťažovatelia poukázali na zaujatosť senátu 4T špecializovaného súdu a prejudikovanie ich viny v trestnom konaní vedenom proti iným obžalovaným a na skutočnosť, že najvyšší súd sa touto ich námietkou vôbec nezaoberal. Špecializovaný súd nekonal o ich námietke zaujatosti z 19. novembra 2018. Ani na túto ich argumentáciu najvyšší súd v napadnutom odvolacom uznesení nereagoval. Sťažovatelia taktiež namietli existenciu zbytočných priťahov v trestnom konaní.

19. V ústavnej sťažnosti pôvodne vedenej pod sp. zn. Rvp 2448/2021 sťažovatelia opísali priebeh trestného konania proti nim a uviedli, že svoje odvolanie chceli rozšíriť o nové skutočnosti, o ktorých najvyšší súd nemal vedomosť, avšak táto ich žiadosť o rozšírenie odvolania bola zamietnutá. Práve uvedené rozšírenie odvolania obsahovalo zásadné námietky o neľudskom a ponižujúcom zaobchádzaní so sťažovateľmi a s družkou jedného z nich. Tvrdia, že táto ich námietka nebola vyšetrená urýchlene.

20. Napokon, v ústavnej sťažnosti pôvodne vedenej pod sp. zn. Rvp 2405/2021 sťažovatelia namietajú nezákonnosť povolení k sledovaniu osobného motorového vozidla, ktoré vydali orgány Českej republiky (pozri bod 2 tohto uznesenia) na žiadosť slovenských orgánov činných v trestnom konaní. S odkazom na judikatúru Ústavného súdu Českej republiky sa domnievajú, že aj prehliadku osobného motorového vozidla možno považovať za zásah do nedotknuteľnosti obydlia, ktorý podlieha prísnejšej kontrole. Špecializovaný súd a najvyšší súd sa nevysporiadali s ich námietkami o nezákonnosti povolení k sledovaniu osobného motorového vozidla.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

21. Ústavný súd ústavné sťažnosti predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K napadnutým príkazom, napadnutému postupu NAKA, napadnutému postupu špeciálnej prokuratúry, napadnutému postupu inšpekcie, napadnutému postupu krajskej prokuratúry a napadnutému uzneseniu krajskej prokuratúry:

22. Z čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov

je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

23. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 115/07, I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

24. Ústavný súd v uznesení o zjednotení právnych názorov č. k. PLz. ÚS 1/2024-9 zo 7. mája 2024 uviedol, že z čl. 2 ods. 2 ústavy premietnutého do § 2 ods. 2 Trestného poriadku vyplýva, že zásahy do základných práv na účel trestného konania sú neoddeliteľne spojené s ochranou súkromia a dôstojnosti osôb, teda hodnotami reprezentovanými v čl. 16 a čl. 19 ústavy, resp. čl. 8 dohovoru. Znamená to, že pri aplikácii normatívnej úpravy jednotlivých trestno-procesných inštitútov sú orgány činné v trestnom konaní a súd oprávnené zasiahnuť do súkromia výlučne zákonným postupom, pričom zákonnosť postupu v zmysle požiadaviek vyplývajúcich z uvedenej ústavnej, medzinárodnoprávnej a zákonnej trestno-procesnej úpravy zahŕňa a vyžaduje aj rešpektovanie a skúmanie dodržania zásady legality, legitimacy a proporcionality daného zásahu. Len takto zákonne získané dôkazy (§ 2 ods. 12 a § 119 ods. 3 prvá veta Trestného poriadku) je možné použiť v trestnom konaní ako podklad na rozhodovanie. Nezákonný postup pri zásahu do súkromia diskvalifikuje dôkaz z hľadiska jeho procesnej použiteľnosti. Zákonná úprava procesného postupu v trestnom konaní, aj v kontexte uplatnenia jednotlivých procesných aspektov čl. 17 a čl. 46 ods. 1 ústavy, vytvára z hľadiska procesných účinkov väčší rozsah ústavných práv a slobôd (čl. 154c ods. 1 ústavy), než vyplýva z čl. 5 a čl. 6 dohovoru (a to s ohľadom na ich interpretáciu Európskym súdom pre ľudské práva pripúšťajúcu procesné použitie dôkazu zabezpečeného alebo vykonaného aj v rozpore s vnútroštátnym právnym poriadkom členského štátu, ak sú výsledkovo zachované princípy spravodlivého procesu).

25. V nadväznosti na predchádzajúci záver platí, že ak prichádza v konkrétnej veci do úvahy trestnoprocesná obrana proti nelegálne zabezpečenému alebo vykonanému dôkazu, je dotknutá osoba ako subjekt základných práv a slobôd a zároveň subjekt trestného konania (v konaní pred súdom strana) povinná vyčerpať dostupné prostriedky nápravy priznané jej zákonom v rámci trestného konania, ústavnú sťažnosť teda môže podať až následne. Nerešpektovanie takto vyjadreného princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu je sankcionované odmietnutím ústavnej sťažnosti, resp. v nej obsiahnutej námietky pre neprípustnosť.

26. Pozícia ústavného súdu až na konci reťazca subsidiarity je sprevádzaná aj tým, že rozhodnutie vydané vo vzťahu k dokazovaniu v priebehu trestného konania v jeho predsúdnej fáze, aj keď je právoplatné alebo vyvoláva s ním spojené účinky bez nadobudnutia právoplatnosti (príkaz, súhlas), nebráni súdu rozhodujúcemu v súdnom konaní (po podaní obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste) považovať na základe takého rozhodnutia zabezpečený dôkaz

za neprípustný, ak zistí (primárne *ex officio*) porušenie zákona, a to aj keď bolo rozhodnutie vydané sudcom pre prípravné konanie alebo sudcom pri postupe podľa zákona č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o ochrane pred odpočúvaním) v znení neskorších predpisov, a napriek tomu, že príslušný súd prvého stupňa nemá možnosť také rozhodnutie zrušiť. Obdobne to platí pre nadriadený súd pri rozhodovaní o opravných prostriedkoch, a to aj keď ide o procesné rozhodnutie (týkajúce sa dokazovania) súdu nižšieho stupňa vydané v súdnom konaní, keďže nadriadený súd preskúmava nielen predmetným opravným prostriedkom napadnuté (finálne, resp. meritórne) rozhodnutie, ale aj postup predchádzajúci jeho vydaniu.

27. Pokiaľ ide o napadnuté príkazy a postup súdov v súvislosti s ich vydaním, sťažovatelia tvrdia, že argumentáciu proti nim uplatnili v konaní ako pred špecializovaným súdom, tak aj v konaní o ich odvolaní pred najvyšším súdom, a teda posúdenie týchto ich námietok bolo v právomoci špecializovaného súdu a následne najvyššieho súdu, ktorá predchádza právomoc ústavného súdu.

28. V prípade, ak by sťažovatelia mali v úmysle napadnúť priamo vydané príkazy, ústavnému súdu bližšie neobjasnili, prečo ich napadli ústavnou sťažnosťou až v roku 2021, keď sa o ich existencii dozvedeli z obžaloby, ktorá na nich bola podaná v roku 2019 (v zmysle § 214 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť).

29. Vo vzťahu k napadnutému postupu NAKA a napadnutému postupu špeciálnej prokuratúry (pozri bod 6 a 7 tohto uznesenia) ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti je nedostatočne určité, resp. absentuje úplne, čím vytvára priestor na dohady a dedukcie, čo sa pri uplatnení námietky o porušení základných práv v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje. Navyše, sťažovatelia pred ústavným súdom bližšie neobjasnili, či proti označeným postupom a napadnutému uzneseniu krajskej prokuratúry podali im dostupné opravné prostriedky, resp. ak sa domnievajú, že takéto opravné prostriedky neexistovali, prečo podali svoju ústavnú sťažnosť proti nim až so značným časovým odstupom, teda po uplynutí dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti. Rovnaké závery platia aj vo vzťahu k napadnutému postupu inšpekcie a napadnutému postupu krajskej prokuratúry.

30. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné túto časť ústavných sťažností odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci, podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí a podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde z dôvodu oneskorenosti.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom:

31. S odkazom na už uvedené právne závery k subsidiarite ústavnej sťažnosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovatelia mali možnosť podať proti napadnutému rozsudku odvolanie najvyššiemu súdu. Sťažovatelia odvolanie v skutočnosti aj podali a o tomto ich odvolaní bolo rozhodnuté napadnutým odvolacím uznesením.

32. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému rozsudku odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci.

III.3. K namietanému porušeniu práv napadnutým odvolacím uznesením:

33. Z okolností danej veci ďalej vyplýva, že sťažovatelia mohli svoje námietky prezentované v ústavnej sťažnosti proti napadnutému odvolaciemu uzneseniu uplatniť pred najvyšším súdom v dovolaní podľa § 368 a nasl. Trestného poriadku.

34. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovatelia v ich trestnej veci dovolanie v skutočnosti podali a že najvyšší súd uznesením sp. zn. 1TdoV/7/2023 z 28. februára 2024 (ďalej len „zrušujúce dovolacie uznesenie“) rozhodol, že napadnutým odvolacím uznesením a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku porušený zákon v § 319, § 2 ods. 4 a § 31 ods. 1 Trestného poriadku v neprospech sťažovateľov, napadnuté odvolacie uznesenie zrušil, zrušil aj napadnutý rozsudok vo vzťahu k sťažovateľom a aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a špecializovanému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol v inom zložení senátu.

35. Z už uvedeného je zrejmé, že sťažovatelia mohli dosiahnuť (resp. aj dosiahli) ochranu svojich práv a zjednanie nimi požadovanej nápravy (zrušenie napadnutého rozsudku a napadnutého odvolacieho uznesenia) v konaní pred všeobecnými súdmi, konkrétne v konaní o dovolaní podanom na najvyššom súde. Uvedené potvrdzuje záver ústavného súdu o tom, že ústavná sťažnosť bola v danej časti podaná predčasne.

36. V dôsledku uvedeného bolo potrebné túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde z dôvodu neprípustnosti.

III.4. K namietanému porušeniu práv druhým napadnutým rozsudkom:

37. Pokiaľ sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv druhým napadnutým rozsudkom, ktorým špecializovaný súd rozhodoval o návrhu na uzatvorenie dohody o vine a treste vo vzťahu k iným obžalovaným, ústavný súd konštatuje, že druhým napadnutým rozsudkom nebolo rozhodované o právach a povinnostiach sťažovateľov, preto medzi druhým napadnutým rozsudkom a označenými právami sťažovateľov neexistuje vzájomná príčinná súvislosť, čo samo osebe zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti.

38. V dôsledku uvedeného bolo potrebné túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

39. Nad rámec uvedeného ústavný súd tiež poukazuje na skutočnosť, že druhý napadnutý rozsudok bol vydaný ešte v roku 2017 a sťažovatelia ho napadli ústavnou sťažnosťou v roku 2021, čo zakladá aj dôvod na odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej oneskorenosti.

40. Pre úplnosť ústavný súd konštatuje, že výroky prezentované v druhom napadnutom rozsudku boli základom na záver o existencii objektívnej pochybnosti o nestrannosti senátu vo vzťahu k sťažovateľom a viedli k vydaniu zrušujúceho dovolacieho uznesenia (časť III.3. tohto uznesenia).

III.5. K namietaným priet'ahom vo veci samej:

41. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľov týkajúcu sa porušenia ich práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4T/36/2018 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3To/3/2021, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovatelia iba vo všeobecnosti poukazujú na bližšie nešpecifikované obdobia nečinnosti špecializovaného súdu. Vznik zbytočných priet'ahov ďalej odôvodňujú tým, že o zaistení ich majetku nebolo rozhodnuté už skôr, keďže už od samotného vznesenia obvinenia boli stíhaní za trestnú činnosť, s ktorou Trestný zákon spájal možnosť prepadnutia majetku. Keďže majetok im bol zaistený až s časovým odstupom, najvyšší súd mal mať súdny spis k dispozícii až neskôr. Navyše, napadnuté odvolacie uznesenie im bolo doručené až takmer 3 mesiace po rozhodnutí najvyššieho súdu.

42. Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia bližšie neoznačili obdobia nečinnosti príslušných súdov (špecializovaného súdu a najvyššieho súdu), prípadne iné konkrétne dôvody, ktoré by svedčili v prospech ich neefektívnej či nesústredenej činnosti. Sťažovatelia priet'ahy v rozhodovaní vo veci sami, teda o trestnom obvinení proti nim, podporujú odkazmi na rozhodovanie o zaistení ich majetku.

43. Sťažovatelia teda v ústavnej sťažnosti bližšie konkrétne nevymedzili, resp. neidentifikovali konkrétne obdobia prípadnej nečinnosti, neefektívnej činnosti, alebo príklady zmätočnej, nezákonnej, nekoordinovanej, nesústredenej a nehospodárnej činnosti, ktoré mali mať vplyv na porušenie ich označených práv. Uvedenie týchto elementárnych indícií pre rozhodnutie ústavného súdu si pritom nevyžaduje ani kvalifikovaného právneho zástupcu (II. ÚS 209/2022).

44. Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia pred ústavným súdom taktiež nijak nepreukázali vyčerpanie im dostupných opravných prostriedkov.

45. Podľa čl. 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

46. Podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku ak je dôvodný predpoklad, že došlo k priet'ahom v príprave prejednaní veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k priet'ahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorákôľvek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadený súd, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu; ak sa nepostupuje podľa odseku 4, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu.

47. Ústavný súd už opakovane judikoval, že sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku možno považovať v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde za účinný právny prostriedok, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorého použitie sú sťažovatelia oprávnení podľa osobitného predpisu – Trestného poriadku (II. ÚS 31/09, IV. ÚS 296/2010, IV. ÚS 113/2012, II. ÚS 531/2017, III. ÚS 263/2021). Obdobný názor vo vzťahu k porovnateľnej právnej úprave § 91 rakúskeho Gerichtsorganisationsgesetz (zákon o organizácii súdov) zaujal aj Európsky súd pre ľudské práva (pozri rozsudok vo veci Holzinger proti Rakúsku z 30. 1. 2001, sťažnosť č. 23459/94, bod 16 a nasl.).

48. Na základe uvedeného ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde z dôvodu neprípustnosti a taktiež podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia náležitostí.

49. Už uvedené nepredstavuje prekážku pre podanie novej ústavnej sťažnosti v prípade, ak sa sťažovatelia naďalej budú domnievať, že k porušeniu ich práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dochádza. Takúto ústavnú sťažnosť je však potrebné primeraným spôsobom odôvodniť a pred jej podaním taktiež využiť opravné prostriedky dostupné podľa Trestného poriadku.

IV.

K žiadostiam sťažovateľov o ustanovenie právneho zástupcu

50. Sťažovatelia požiadali ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu pre konania o ich ústavných sťažnostiach.

51. Navrhovateľovi, ktorý požiadá o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, možno ustanoviť právneho zástupcu za kumulatívneho splnenia dvoch podmienok, a to (1) ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a (2) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (§ 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

52. Odhliadnuc od prípadného splnenia prvej podmienky, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že v tomto prípade už na prvý pohľad nie je splnená druhá podmienka na vyhovie žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, keďže na základe už uvedeného ide u sťažovateľov o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

53. Ústavný súd preto žiadosti sťažovateľov o ustanovenie právneho zástupcu pre toto konanie nevyhovel (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2024

Rastislav Kaššák
predseda senátu